

JAN KŘIPAČ / 22. 11. 2016

Všichni mají pravdu? Karel Floss a ti druzí

Mezi současnou generací mladých českých dokumentaristek vyniká svým přístupem k filmovému médiu Helena Vsetečková. Její absolventský snímek, který v těchto dnech vstupuje do kinodistribuce, podává komplexní obraz české porevoluční společnosti, v níž se střetávají různé názorové proudy, společenské vrstvy a zájmové skupiny.

Helena Vsetečková studovala katedru dokumentární tvorby FAMU v dílně Karla Vachka. Svébytné filmové myšlení vlivného pedagoga se bezpochyby odrazilo v její tvorbě, chápané jako otevřený dialog s mnohoznačnou skutečností. Přesto si Vsetečková v rámci tzv. vachkovské školy našla poměrně brzy vlastní pozici. V jejích filmech jsou společenské jevy nahlíženy skrze protichůdné ideje, artikulované individuálními osobnostmi, usazené v kolektivním vědomí a projevené při rozmanitých příležitostech – od vědeckých přednášek až po masové pouliční demonstrace.

Vsetečková k těmto společenským fenoménům přistupuje s postojem „naivního“ tazatele a zvědavého pozorovatele, který na kameru zaznamenává nejružnější veřejná vystoupení i zcela privátní rozhovory. Sama se – spolu se svou spolupracovnicí, rovněž dokumentaristkou Helenou Papírníkovou-Horáčkovou – hlásí k „insitní větvi českého dokumentu“ – s poukazem na originálního amatérského filmaře Vladimíra Ruly. Jeho „insitní“ tvorba se stala tématem bakalářské i magisterské práce Vsetečkové a sám Rula byl jedním z protagonistů jejího staršího snímku z roku 2007 *Rula, Ticho, Čumba Ladislav, doc. Karel Floss a další hrdinové našich demonstrací v roce 2007*.

V následujícím dokumentu *Hauser a Žižek, teoretikové postmarxistické filosofie* (2008) pak Vsetečková konfrontovala názory dvou současných myslitelů, vyslovujících se kriticky k dnešnímu stavu kapitalistické společnosti.

Aktuální snímek *Všichni mají pravdu? Karel Floss a ti druzí* je postaven na stejných formálních principech, ale jeho záběr je mnohem širší. Všečekková během let 2009–2015 nashromáždila rozsáhlý obrazový materiál, který následně uspořádala do pečlivě strukturované stříhové skladby. V ní jsou dány do vzájemných vztahů (významových paralel, kontrastních opozic i nečekaných souvislostí) projevy předních intelektuálů z celého ideového spektra, politických aktivistů i demonstrantů od krajní levice po extrémní pravici. V polyfonii různých názorů zaznívá „spodní hlas“ levicového křesťanského filozofa Karla Flosse, který provází celým filmem a spojuje jej s předchozí tvorbou Všečekkové.

Česká společnost je v novém dokumentu nahlížena jako obrovský tavící kotel nebo rozvodněné řečiště, v němž vedle sebe koexistují vzájemně protichůdné proudy. Všečekková přitom – na rozdíl od některých kolegů z vachkovské školy – nedává znát, ke kterému z nich se sama hlásí. Zaujímá se svou kamerou určitý odstup (podpořený – i když méně než u předchozích filmů – dalšími zcizujícími prostředky), a zároveň zůstává uprostřed dění. Není aktivistickou filmařkou, která chce změnit svět, spíše zúčastněnou pozorovatelkou, která skutečnost popisuje v celé její rozporuplnosti.

Snímek *Všichni mají pravdu? Karel Floss a ti druzí* měl premiéru na loňském ročníku Mezinárodního festivalu dokumentárních filmů v Jihlavě. Poté byl uveden na několika ojedinělých projekcích a v červnu letošního roku získal Cenu Andreje „Nikolaje“ Stankoviče, udělovanou mimořádným uměleckým počinům v oblasti filmu. Do běžné kinodistribuce je nasazen od konce listopadu nezávislou produkční společností Background Films.

Všichni mají pravdu? Karel Floss a ti druzí (Česká republika 2016), režie, scénář a stříh: Helena Všečekková, kamera: Helena Všečekková, Jan Březina, Helena Papírníková-Horáčková, Vojtěch Votýpka, zvuk: Helena Papírníková-Horáčková, Martin Kuhn, Matěj Chrudina, účinkují: Karel Floss, Pavel Floss, Alan Badiou, Slavoj Žižek, Daniel Kroupa, Noam Chomsky, Tomáš Halík, Václav Klaus, Milan Knížák, Milan Kohout, Ondřej Sláčálek a další. Background Films, 124 min. Premiéra: 24. 11. 2016.